

KRISTUS MEISSÄ JA KRISTUS MEIDÄN PUOLESTAMME

Pekka Ervastian esitelmä 19.3.1933

"Kristus meissä" on melkein vieras käsite meidän uskonopissamme, meidän dogmatiikassamme ja meidän tavallisessa kirkonopissamme. Tosin kyllä koulussa opetetaan, että puhutaan dogmatiikassa myöskin niinsanotusta mystillisestä Kristuksesta "Kristus mysticus", ja että tämä puhe mystillisestä Kristuksesta perustuu erinäisiin kohtiin Paavalin kirjeissä, sillä Paavali mainitsee kyllä tuon sanayhdistelmän "Kristus meissä" – roomalais-katolisessa kirkossa "Kristus in nobis" –, mutta siinä ei kuitenkaan tehdä opetuksessa sen enempää numeroa, huomio kiinnitetään ennen kaikkea siihen Kristukseen, joka, niinkuin sanotaan, kuoli meidän syntiemme puolesta. Tämä on "Kristus meidän puolestamme" – "Kristus pro nobis". Ja sillä tavalla voimme melkein sanoa, että tässä meidän protestanttisessa kristikunnassamme puhutaan melkein yksinomaan siitä Kristuksesta, joka kuolemallaan lunasti ihmiskunnan perkeleen vallasta, taikka ehkä oikeammin sanottuna sovitti ihmiskunnan synnit ja sai ihmiskunnan taas yhdeksi Jumalan kanssa, niin että ihmiset voivat nyt tuon sovintokuoleman perästä taas pyrkiä yhteyteen Jumalan kanssa – yhteyteen, joka oli kadonnut syntiinlankeemuksen kautta. Mutta se yhteys ei ole ilman muuta taattu jokaiselle yksilölle, vaan niinkuin tiedämme, niin se yhteys riippuu niinsanotusta uskosta. Ainoastaan silloin, kun ihminen uskoo tähän sovitukseen, tuohon Jumalan armoon Pojassaan, ainoastaan silloin ihminen tulee pelastetuksi. Nyt

tiedämme toiselta puolen taas, että kaikessa mystiikassa ja teosofiassa pääpaino pannaan tuolle Kristukselle, joka on meissä "Kristus in nobis", ja taas siitä toisesta Kristuksesta, joka kuoli meidän puolestamme "Kristus pro nobis", siitä puhutaan vähemmän. Sille ei panna niin paljon painoa siitä syystä, että "Kristus pro nobis" itse asiassa tulee vasta vähän myöhemmin. "Kristus in nobis" on ensimmäinen ehto ihmiselle. Sitten kun hänessä on Kristus, sitten hän voi tietää, mitä tuo "Kristus meidän puolestamme" on. Kyllähän myönnetään mystiikassa ja teosofiassakin, että tämä "Kristus meidän puolestamme", että se uskona ihmisellä voi auttaa häntä hänen vaikeuksissaan, hänen kamppailussaan omaa syntisyyttään vastaan; auttaa häntä siis uskona saavuttamaan selvyuden siitä, mitä "Kristus meissä" eli mitä "Kristus in nobis" on. Mutta mitään todellista tietoa siitä, mitä "Kristus meidän puolestamme" on ja merkitsee, sitä ei ihminen voi saavuttaa, ellei hän ensin ole saavuttanut "Kristusta meissä". — Näin opettaa, niinkuin tiedämme, teosofia ja mystiikka; siis toisin sanoen kokemus, todellinen syvälle menevä ja korkealle nouseva inhimillinen kokemus todistaa tämän. Huolimatta kaikista spekulatiivisista ja filosofioista, henkinen kokemus todistaa, että "Kristus puolestamme" selviää vasta sitten, kun "Kristus meissä" on ensin ihmiselle tullut kokemukseksi. — Mieleni tekee hieman tarkastaa näitä asioita, hieman osoittaa, millä tavalla tuo todellisuudessa toteutuu, millä tavalla tulemme tietoisiksi siitä, mitä "Kristus puolestamme" on, ja millä tavalla me ensin siis tulemme tietoisiksi siitä, mitä "Kristus meissä" on. Tahtoisin vähäsen puhua tästä, vaikkakin tämä kysymys on meidän vanha alituinen kysymyksemme, josta me alituisesti puhumme. On joka tapauksessa hyvä, että aina silloin tällöin muistutamme mieleemme, mitä nämä asiat merkitsevät meidän jokapäiväisessä elämässämme. Eihän ole mitään todellista

Jumalan etsintää ja Jumalan tuntemista, joka ei koskisi meidän elämäämme. Ei Jumalan etsintä koskaan tule miksikään todellisuudeksi, eikä muutu Jumalan tiedoksi ja tuntemukseksi, ellei se ole elämää meissä. Mikään filosofia, spekulatiio, ei vie totuuden tietoon. Se voi viedä kyllä lähelle totuuden ymmärtämistä. Ihminen voi järjessään valistua ja vähitellen kyllä saavuttaa oikean maailmankuvan niinsanoaksemme, mutta hän ei voi päästä mihinkään henkiseen tietoon, ennenkuin kaikki se, mikä mahdollisesti hänessä on spekulatiiota, muuttuu tiedoksi, ja "tieto" sanalla emme silloin myöskään tarkoita mitään intellektualista, älyllistä tietoa ainoastaan. Kaikki, mitä nimitämme älylliseksi, on ainoastaan järkemme selitystapa, ainoastaan kuva, jonka me järjessämme luomme ja toisiltamme saamme. Jos ihminen luulee, että hänen järkitietonsa ja hänen ymmärryksensä on henkistä tietoa, niin hän erehtyy tietysti. Intellektualista tietoa meillä voi kyllä olla hyvin monesta asiasta, ja meillä voi olla ja aina on järkitietoa semmoisista asioista tässä fyysisessä maailmassa, joita emme itse ole nähneet esimerkiksi. Emme ole käyneet Australiassa, mutta olemme vakuutettuja, että se on olemassa, ja että Canberra on sen pääkaupunki. Siitä olemme aivan varmoja, ja se on älyllistä tietoa. Olemme älyllisesti tietoisia, että Helsingissä esimerkiksi on kolmesataa tuhatta asukasta. Se on älyllistä –, eikä kokemuseräistä, empiiristä tietoa. Emme me itse ole olleet läsnä väenlaskussa, mutta me luotamme toisten ihmisten laskuihin ja kokemuksiin, jotka selittävät ja kertovat meille esimerkiksi, että Australia on olemassa. Ja tuosta saamme älyllisiäkin kuvia, ja ne ovat suureksi avuksi, välttämättömiä meille inhimillisinä järkiolentoina, koska ne selittävät maailmaa ja antavat kuvan siitä todellisuudesta, jossa elämme. Ja sentähden on suhde sama myöskin henkisiin asioihin nähden. Niistäkin kyllä voimme spekuloida, vaikka se

ei koskaan kyllä ole niin luotettava. Jos filosofisesti spekuloidemme, emme koskaan voi olla varmoja siitä, että asiat ovat niin, kuin olemme kuvitelleet. Mutta jos taas joku toinen ihminen, viisas kertoo, kuinka asiat ovat ja meillä on syytä luottaa häneen, – jos esimerkiksi Buddha tai Jeesus kertovat meille, kuinka asiat ovat näkymättömässä maailmassa, elämän näkymättömässä puolessa, ja me tunnemme luottamusta heitä kohtaan ihmisinä ja että he eivät varmaan puhu omia keksintöjään, vaan kertovat todella kuinka asiat ovat, koska meidän syvin vakaumuksemme sanoo, että heillä on kokemuseräistä tietoa niistä asioista, niin luottamalla heidän sanoihinsa, luomme itsellemme kuvan määrätystä näkymättömän maailman asioista. Ja se kuva, vaikka on älyllinen, on yhtä suureksi avuksi kuin kuva, jonka saamme Austraaliasta, jossa emme ole olleet. Kuitenkin on asia henkisten todellisuuksien suhteen hieman toinen, kuin aineellisten –, sillä meidän ei ole pakko käydä Austraaliassa, ei ole pakko välttämättä saada tietää, minkälainen se maanosa on. Sitävastoin, jos tahdomme realisoida omaa inhimillisyyttämme, olla ihmisiä todellisesti, ei ole ollenkaan yhdentekevää, pysähdymmekö älylliseen ymmärrykseen, vai koetammeko mennä eteenpäin, kunnes saavutamme itse kokemusta. Se on välttämätön seikka, jos tahdomme olla todellisia ihmisiä ja elää henkistä elämää. Silloin emme saa tyytyä älylliseen ajatteluun ja näkemykseen, vaan silloin meidän täytyy pyrkiä sillä tavalla eteenpäin, että tuo älyllinen kuva muuttuu meille todellisuudeksi, että saamme itse kokea, millä tavalla asiat ovat. Silloin itse saamme kokea, että onko viisaammilta saatu kuva oikea, vai onko sitä korjattava, onko se jossakin kohdin väärä. Silloin sekin meille selviää ja saamme siitä tietoa, kun kerran kuva muuttuu todellisuudeksi, toisin sanoen, kun kerran itse olemme tilaisuudessa kokemaan ja näkemään, miten asiat ovat. Nyt on huomattava, että

sana ”näkeminen“ on aivan yhteydessä järjen kanssa. Sentähden se näkeminen voi olla myöhempi aste itse tiedossa eli kokemuksessa. Meidän täytyy ensin kokea jotain henkisessä elämässä, sitten myöhemmin voimme ehkä nähdä, miten asiat ovat. Ehkä emme voi alkaa näkemisestä, vaikka olimme näkevinämme silloin, kun meillä oli järjellinen kuva sielumme silmien edessä. Mutta sitten, kun tuo kuva muuttuu todellisuudeksi, saattaa tapahtua ja usein tapahtuukin, että todellisuus on ensin muunlaista kokemusta, sitten vasta se tulee näkemiseksi. Sentähden on henkinen elämä tekemisissä koko meidän olemuksemme kanssa. – Tahdon nyt kuitenkin ensin kääntää teidän huomionne tuohon mystilliseen Kristukseen, siihen Kristukseen, josta sanotaan: ”Kristus meissä“ – ja puhua ja kuvata sitä metafysiillisesti, siis noin sisäiseltä, korkealta kannalta. Ei siis heti nyt lähtien meidän omista kokemuksistamme, vaan niinkuin deduktiivisesti, ylhäältä alaspäin.

Tiedämme, että tätä mystillistä Kristusta nimitetään myöskin mystiikassa ja teosofiassa kosmilliseksi Kristukseksi ja myöskin Jumalan Pojaksi, sanan alkuperäisessä merkityksessä. Ja tiedämme, että tämä niinsanottu Jumalan Poika on kaikkialla maailmassa oleva ja se on meissä silloin metafysiillisesti katsoen näkymättömän Jumalan kuva – niinkuin Paavali sanoo eräässä kohdassa – ja niinkuin minun on ollut tapana sanoa: näkymättömän Jumalan tai Isän Jumalan täydellisyyskuva, hänen tajunnassaan piilevä ihanne eli olemassaolon tarkoitus. Ja kun katselemme sitten maailmaa tässä avaruudessa, joka on meitä itseämme lähinnä, toisin sanoen tätä aurinkokuntaa, niin sanomme, että Jumalan Poika tässä aurinkokunnassa on näkymättömän Isän täydellinen ihannekuva Taivaallisesta Ihmisestä, se on Taivaallinen Ihminen, täydellinen ihmisihanne tämän aurinkokunnan takana. Tietysti me olemme jo silloin rajoittaneet sitä täydellistä tarkoitusta, joka on koko maailman-

kaikkeuden takana, ja joka todellisuudessa on Jumalan Poika, ja olemme antaneet ulkopiirteet sille, mutta meidän tajuntamme ei jaksa mennä ulkopuolelle aurinkokuntaa. Se haihtuu olemattomiin, jos koetamme nähdä aivan realistisesti todellisuudessa, miten asiat ovat ulkopuolella meidän aurinkokuntamme. Tietysti voimme katsella niitä asioita, mutta niinsanoaksemme aurinkokunnan silmien läpi, sen Taivaallisen Ihmisen –, sen Jumalan Pojan silmien läpi, joka on tämän aurinkokunnan sisäisin todellisuus. Sentähden meidän on aivan turha spekuloida Jumalan Pojasta suhteessa koko maailmankaikkeuteen. Mutta sen voimme tietää, että hän on tämän aurinkokunnan Taivaallinen Ihminen, jota usein nimitetään Logokseksi – ja kuitenkin silloin on sillä sanalla ”Logos“ useampivivahteinen merkitys. Mutta Taivaallinen Ihminen on pikemmin kaikkien logosvoimien ja tajuntain ihannekuva, se ihanne, minkä hekin näkevät, kaikki ne jumalolennot, jotka Logoksen muodostavat. Ja tämä Taivaallinen Ihminen on siis se – niinkuin Paavali sanoo, ja niinkuin Johanneksen evankeliumi sanoo –, jonka kautta kaikki on tehty, mikä on tehty ja luotu. Siitä syystä on tämä aurinkokuntakin luotu – käyttääkseni sanaa, joka ei aivan vastaa tämmöistä prosessia. Mutta sen kautta on kaikki luotu, mitä luotu on; kaikki on tehty sen kautta ja siinä. Ja tämä Taivaallinen Ihminen, tämä Jumalan Poika, joka siis on kaiken meidän aurinkokuntamme todellisuuden takana ja sisällä, ei ole nyt paikallisesti erotettuna mistään. Sentähden meidän ei tule ajatella, että tämä täydellisyyshanne olisi nyt kaukana kivistä ja kasvista ja eläimestä tai ihmisestä nyt. – Olen pitänyt esitelmäsarjan siitä, mitenkä Kristus, Jumalan Poika, lähestyi tätä maapalloa – lähestyi ikäänkuin jostain kaukaa. Silloin olen katsellut asioita ihmistajunnan kannalta ja ihmiskuntaa silmälläpitäen. Kristus, Taivaallinen Ihminen, on lähestynyt

meitä vähitellen. Silloin on kysymys siitä, että Kristus on lähestynyt meidän tajuntaamme, meidän tietoisuuttamme, mutta emme sillä tarkoita, että Kristus olisi kaukana missään paikallisessa merkityksessä. Kristus on lähestynyt meitä niinkuin kaukaa tähtimaailmoista tai planeettamaailmoista tai auringosta, ja vähitellen tullut tänne, silloin kun me katselemme asioita inhimillisen tajuntamme kannalta. Mutta emme voi sanoa, että Kristus, Taivaallinen Ihminen, Jumalan Poika, olisi koskaan ollut kaukana mistään kohdasta tässä aurinkokunnassamme, vaan Kristus, täydellisen ihmisen ihanne, on juuri se kaikki voima meidän aurinkokunnassamme, luomakunnassamme ja kaikissa eri luonnon valtakunnissa, joka työntää kaikkea kehitystä eteenpäin. Se on immanenttinen ihanne, Jumalan luova sana joka kohdassa. Ei kaukainen taivaallinen olento, joka olisi jossain ja katselisi jostakin tornista, vaan elävä Jumalan sana ja siemen joka ikisessä kohtaa. Sentähden näemme selvästi tässäkin meidän aurinkokunnassamme, kuinka juuri tuo järjestelmällinen kokonaisuus ja inhimillinen täydellisyys tulee näkyviin joka paikassa. Ei luonnossa meidän ympärillämme olisi kaikki niin lakisiteistä, niin järkevällä, ihmeellisellä tavalla ylöspäin vievää ja kehitykseen päin kulkevaa, ellei siinä olisi juuri tämä elävä sana, Jumalan Poika, kaikessa sisällä. Ja voimme nähdä esimerkiksi eläinkunnassa kookolaililla selvästi, kuinka nuo jumalalliset Kristusvoimat, Jumalan Pojan kehittävät voimat kehittävät, sisäinen elävä Jumalan sana, vaikuttavat ja saavat ihmeellisiä ilmiöitä aikaan. Näemme eläinkunnassa esimerkiksi semmoisia hyveitä, joita emme aina näe ihmisissäkään. Näemme eläinkunnassa suurta uhrautuvaa rakkautta, esimerkiksi, suurta ikävää, suurta palvelunhalua ja uskollisuutta, niin suurenmoista ja kaunista, että usein kaipaamme sitä ihmiskunnasta. Harvassa on semmoinen ihminen, joka on rakkaudessaan niin uskollinen

kuin esimerkiksi koira. Harvassa on semmoinen ihminen, joka rakastaa niin syvästi ja todellisesti niinkuin koira, joka voi rakastaa isäntäänsä niin, että kun hän kuolee, ei koira jaksa enää elää. Se menee haudalle ja kuolee siinä nälkään. Se ei jaksa elää näkyvässä maailmassa, kun hän, joka oli sen kaikki kaikessa, on siirtynyt pois. Sillä tavalla rakastaa koira. Me ihmiset harvoin rakastamme niin. Intiassa koetetaan matkia tätä koiran uskollisuutta. Muutamat lesket miehensä kuoltua sanoivat, etteivät he tahdo eivätkä jaksa enää elää, kun heidän herransa on kuollut, ja he menivät vapaaehtoiseen tulikuolemaan – antoivat polttaa itsensä. Siitä muodostui vähitellen kuin tapa ja laki Intiassa, että leskivaimon piti itse mennä roviolle, kun hänen miehensä oli kuollut. Tämä muuttui julmaksi tavaksi, jonka englantilaiset sitten ovat poistaneet. Joskus voi vielä niin tapahtua, mutta se ei ole laillista Intiassa. Mutta voimme ymmärtää, että oli joitakuita ihmisiä, jotka eivät tahtoneet olla koiria huonompia. Ja näemme täten eläinkunnassa hyviäkin ominaisuuksia, joita vielä kaipaamme ihmiskunnassa. Tämä johtuu tietysti siitä, että Kristusvoimat vaikuttavat kaikkialla luonnossa, niinkuin eläinkunnassakin. Kristus – jos sanomme – on totuus tajunnassa, tiedossa, on myöskin totuus rakkaudessa, tunteessa, ylitsevuotava itsensä uhraava rakkaus. Semmoinen rakkaus on Kristusrakkaus, ja se rakkaus tahtoo aina antaa henkensä toisen, rakastetun, puolesta – ei ainoastaan suojella rakastettua, vaan suorastaan antaa henkensä hänen puolestaan, toisin sanoen ottaa hänenkin kärsimyksensä päällensä. Tiedämme, että todellisen rakkauden tunnusmerkki on siinä, että se tahtoo kärsiä toisen puolesta. Jos äiti esimerkiksi rakastaa lastaan – niinkuin hän tekee, – hän tahtoisikin aina ottaa lapsen sairaudet, tuskat ja kärsimykset omaan itseensä. Hän tahtoisikin mielellään itse kärsiä nuo kaikki, jotta lapsi olisi onnellinen ja ei tarvitsisi kärsiä. Äidillä on

luonnollinen tunne, että pieni lapsi on liian pieni ja viaton vielä kärsiäkseen. Hän ei voi ymmärtää eikä antaa anteeksi sitä, että pieni lapsi kärsii tuskia. Hän tahtoo ottaa ne päälleen ja lunastaa lastaan. Hän tahtoi lapsellaan olevan paratiisin. Semmoinen on rakkaus. Rakkaus on sitä, että toinen, rakastettu, elää meissä; ei sitä, että me elämme toisessa. Se on vielä harharakkautta, ja se on tavallista maailmassa, että me elämme toisessa; tosin sanoen, että rakastamme itseämme toisessa. Me rakastamme omaa onneamme. Se ei ole vielä jumalallista rakkautta, vaan vielä harharakkautta, josta täydymme herätä. Sillä sillä tavalla meidän aina täytyy kysyä: onko mahdollista, että sillä tavalla mitään onnea olisi? Onko mahdollista, että me saisimme omana itsenämme elää toisessa? Onko mahdollista, että toinen voisi olla meidän onnemme, olla meille onneksi, riemuksi ja nautinnoksi? — Se on kysymysmerkki, sillä semmoista ei tapahdu maailmassa kuin hetkeksi. Se voi tapahtua, mutta se on harhaa, joka vie siihen, että uskomme, että toinen on onnemme. Se täydymme voittaa, sillä se ei ole todellista rakkautta. Kun saamme kokea, tiedämme, että todellinen rakkautemme on siinä, että toinen elää meissä, että me tahdomme palvella toista, että tahdomme hänen onneansa ja tahdomme kaikkea, mikä hänelle on hyvää. Rakkaudesta aina uhraamme itseämme, emme etsi itseämme, vaan toista. Se on rakkaus, ja se on jumalallinen rakkaus, se on rakkaus, joka on Jumalan Pojassa, se on rakkaus, joka asuu meidän sisässämme. Siinä me tiedämme, että se on ainoa todellinen rakkaus. Ja me ihmiset tulemme katkeriksi ja heräämme ikäänkuin näkemään elämän todellisuuden, kun huomaamme, että mitään onnea ei ole. Mutta meidän täytyy lisätä: mitään itsekästä onnea ei ole. Jos jotain odotamme maailmalta, sitä emme saa. Mutta jos tahdomme antaa maailmalle, silloin saamme onnea. Se ei voi olla meidän motiivimme, antaessamme rakkautta maailmalle,

että me olisimme onnellisia, sillä siinä piilisi vielä itsekkyyttä; vaan me tahdomme rakastaa yhtä ihmistä ensin, sitten kuinka montaa tahansa, mutta tahdomme ainoastaan rakastaa. Emme pyydä mitään, ja silloin saamme ikäänkuin sattumalta, ikäänkuin jonkun salaperäisen elämän lain kautta onnen. Se on liian pieni sana; uskonnollisessa kielessä sanotaan: autuuden. Se tulee meille silloin, kun tahdomme antaa itsemme toiselle ja toisille. Rakkaus alkaa tavallisesti siten, että ihminen alkaa ensin rakastaa jotakuta toista ihmistä epäitsekkäästi uhraamalla itsensä, ja sitten autuus tulee hänen osakseen mitä salaperäisimmällä tavalla. Tämä on kosmillinen Kristus, se on Jumalan Poika, joka on tämän kaiken takana. Ja sentähden huomaamme, että me ihmiset, yhtähyvin kuin eläin- ja koko luomakunta, jossain tapauksessa voimme päästä Kristusvoimista osallisiksi, vaikka emme ole tietoisia Jumalan Pojasta. Mutta ihmisen tehtävähän ei ole jäädä tuolle kohdalle, että hän itsetiedottomasti, Jumalaa tuntematta, eläisi jumalelämää ja realisoisi Jumalan Poikaa. Se ei ole ihmisen tehtävä, vaan hänen tehtävänsä on voittaa jotain vielä suurempaa; hänen tehtävänsä on tulla tietoiseksi tästä Jumalan Pojasta. Hänhän ei osaisikaan arvostella itseään ja omaa rakkauttaan, ellei hän oppisi järjessään myöskin tuntemaan ja ymmärtämään Jumalan Poikaa. Sentähden hänen täytyy kokea. Sentähden hän on minuus. Hän on minäolento niinkuin toiset eivät ole – eläimet ja kasvit eivät ole sitä. Niissä voi kyllä rakkauden suuri voima vaikuttaa, mutta ne eivät ole tietoisia siinä. Ihminen yksin on tietoinen ja sentähden hänen edessään on kamppailu, syntiinlankeemus, pahan tunteminen, itsekkääksi tuleminen . . . sentähden, että hän on semmoinen tajuntakeskus maailmassa, jonka pitää realisoida jumaluutta. – Nyt sanotaan, että tässä meidän aurinkokuntamme takana on syvimmällä Jumalan Poika, se Kristus, joka on Isän Jumalan täydellisyysajatus. Se

on elävä, mutta juuri sillä tavalla elävä, että se, samalla kuin se on kokonaisuus, on kokoamus monadeja, yksilöitä. Jokaisella meistä on oma monadinsa niinkuin sanotaan. Me voimme myöskin kuvata sitä tähdeksi. Jokaisella meistä on loistava tähtensä, ja kaikki ne tähdet yhdessä muodostavat Jumalan Pojan, joka kuitenkin itse on elävä kokonaisuus, mutta me olemme näinä tähtinä kuin osia tuossa täydellisessä Jumalan Pojan ruumiissa. Me olemme kaikki siinä yhtä ja olemme sitä Jumalan Poikaa. Jokainen meistä on Jumalan poika. Sillä meidän ei myöskään tule käsittää, että nuo tähdet olisivat mitään erillisiä tähtiä, joissa olisi kuin lanka, joka sitoo ne yhteen, vaan kaikki nuo tähdet ovat yhtä; voisi sanoa, että ne ovat yksi suuri tähti, joka on Isän Jumalan täydellisyyssajatus, elävä Taivaallinen Ihminen. Ne ovat kaikki yhtä ja kuitenkin ne ovat myöskin yksilöllisiä, mutta niiden tehtävä on tulla tietoisesti yksilöllisiksi. Vaikka ne nyt ovat kaikki yhdessä niinkuin pisarat meressä, niin niiden tehtävä on tulla yksilöllisiksi sillä tavalla, että ne voivat nähdä, tuntea ja tietää olevansa kaikki yhtä ja olevansa tuota Jumalan Poikaa. Tämä tietoiseksi tuleminen tapahtuu evolutionsin pitkän kehityksen kautta. Ja vasta kun on saavutettu ihmisaste, vasta silloin voi alkaa tietoisuus tästä yhteydestä. Sentähden puhumme nykyaikaisessa okkultismissa ja teosofiassa – käyttämällä sanskritinkielisiä nimityksiä – atma-buddhi-manaksesta, joka on ihmisen sisäisin korkeampi itse ja korkeampi minä. Ja se merkitsee, että tämä atma-buddhi-manas – niinkuin aina selitetään teosofisissa ja okkultisissa kirjoissa – on kuin heijastus tuosta monadista. Ja nyt meidän ei ole silloin ajateltava paikallisesti tätä, vaan on käsitettävä, että monadi on tuo pisara siinä meressä, jossa alkaa jotain herätä. Ja se, mikä alkaa herätä, on tuo atma-buddhi-manas, mutta ei suinkaan atma-buddhi-manas yhdellä kertaa. Jos katselemme eläintä, niin näemme, että

eläimessä on kyllä monadi jossain kaukana, mutta pikemmin se on kuin eläinryhmän takana. Siinä on monta, useampia yhdessä, ja jos jossain eläimessä syntyy ihminen, silloin tuosta monadiryhmästä yksi erkanee suojelemaan tuota vastasyntyntä eläinihmistä, ja sanomme silloin, että nyt eläimessä syntyi manas. Mutta eläin ei vielä silloin tullut ulkonaisesti ihmiseksi. Eläin syntyy uudestaan, tuo eläin, jossa heräsi järjen – eli paremmin sanoen minuuden – kipinä. Se syntyy jälleen, mutta taas eläinmuotoon. Jos esimerkiksi koirassa on syntynyt tuommoinen minuuden kipinä, silloin se kipinä syntyy koiran kuoleman jälkeen uudestaan koiran muotoon, mutta tultuaan määrättyyn kohtaan, se ei voi syntyä sillä tavalla uudestaan, koiran muoto ei enää tarjoa kehityksen mahdollisuutta. Silloin se ihmiskipinä jää taivaalliseen tilaan odottamaan. Se ei voi vielä syntyä ihmismuotoihin, jotka ovat nyt maan päällä. Ne ovat järkensä puolesta liian kehittyneitä, mutta moraalisina puolesta taas kehittymättömiä. Me olemme vanhemmasta manvantarasta, ja me emme ole niin kehittyneitä, että kelpaisimme ihmisiksi niille eläimille, jotka sitä ovat. Mutta jos nyt syntyisi ihmiskipinä inhimilliseen ruumiiseen, emme voisi tarjota mitään kunnollista asuntoa, vaan tarjoisimme kaikkia intohimoja, paheita ja alhaisia asioita, että se tulisi hulluksi. Ei se pieni ihmiskipinä kestäisi meidän monivivahteisia halujamme. Sentähden eläin on liian pyhä, syntyäkseen nyt ihmisruumiissa. – Kun ajattelemme nyt ihmistä, huomaamme, että tähti on meidän takanamme ja meissä on syntymässä tämä manas eli inhimillinen minä, joka on ajattelija, joka osaa ajatella, järkeillä ja arvostella. Se puoli on meissä syntynyt ja sen kautta tulemme ihmisiksi, ja nyt on meidän edessämme pitkä kehitys ennenkuin tulemme Jumalan pojiksi. Toisin sanoen siis niinkuin huomasimme jokaisesta eläimestä, että siinä ei ole atma-buddhi-manaksesta kuin kipinä, joka joskus ehkä syntyy,

niin huomaamme, kun katselemme ihmistä, että hänessä on manas, se ensimmäinen, mutta atmaa ja buddhia ei ole hänessä, vaan – jos tahtoisimme niin sanoa – se on uinuvassa tilassa. H. P. B. sanoo atma-buddhista, ettemme tiedä siitä paljon vielä. Sillä se, mikä meissä on hyvää vanhoilta ajoilta ja kehityksen tulosta, on tietysti Kristusvoimista lähtenyt, mutta kun se on aivan itsetiedotonta, se ei ole atma-buddhia. Korkeinta on manas, meidän järkemme, ajatuksemme, arvostelukykyimme. Ei ole tietoista atma-buddhia. Mitä on meissä hyvää, se on kehittynyt historiallisen kehityksen kautta ja se on kyllä Kristusvoimaa, mutta se ei ole inhimillistä, tietoista Kristusvoimaa. Emme tiedä siitä. Sentähden esimerkiksi käytännöllinen ihminen melkein loukkaantuu itseensä, jos hän huomaa, että hänen sydämensä käskisi esimerkiksi antamaan liian paljon rahaa. Hän loukkaantuu. ”Mitä tämä on? Minulla ei ole kuin kymmentuhatta ja pitäisi siitä antaa pois yhdeksäntuhattaviisisataa. Se on järjetöntä, aivan hönttiä.“ Kun me tuomitsemme, sanomme, että se on aivan oikein. Eihän se olisi mikään inhimillinen Kristusteko, jos hän tietämättä mitään ja vastahakoisesti antaisi pois yhdeksäntuhattaviisisataa. Ei sillä olisi mitään merkitystä. Ei se ole Kristusteko, sillä ihmisen Kristusteko on semmoinen, että hän tekee sen riemulla ja semmoisella itsetietoisella riemulla. Hän ei voi sitä katua, paheksua itsessään ja tulla surulliseksi. Mitä hän tekee, se on täydellistä riemua, ja en mene sanomaan, että siitä tulisi mitään pahaa karmaa, jos ihminen noudattaa tuommoista sydämensä hyvyyttä. Mutta hänen ei pidä kuvitella, että hän on kuin Kristus, Jumalan poika. Sillä kun hän niin tekee, ja jos hän niin tekee, ja jos Kristus panee hänet niin tekemään, hänen ajatuksensa, tunteensa, ovat ihan toisenlaisia. Mutta ihmisen tehtävä, meidän tehtävämme on siis tulla tietoisiksi siitä, että Kristus on meissä, Jumala on meissä, ja silloin on kysymys

siitä, miten voimme tulla siitä tietoisiksi, miten voimme alkaa kasvattaa ja kehittää itsessämme atma-buddhia. Manasta on vähän; se on hyvin alkeellista se. Se on kuin ottamaisillaan ensimmäisiä askeleita järjen tiellä, eikä ole mikään inhimillinen tai jumalallinen järki vielä. Mutta se ottaa ensimmäisiä askeleita, ja se ei voi ottaa suuria ja lopullisia askeleita, ennen kuin se ottaa vastaan Kristuksen itseensä. Jos se kehittää sitä manas-puolta itsessään, niin se manas-puoli on silloin puhtaasti älyllistä laatua. Ja sen kaunein kehitysmuoto on silloin – sanokaamme – matemaattinen äly. Se voi kehittyä sanomattomasti. Ihminen voi mennä hirmuisen pitkälle siinä ja silloin myöskin filosofisessa älyssään, mutta jos hän vain kehittää sitä manasta, silloin hän ei saavuta vielä mitään semmoista lopullista, ei edes tietoa siitä, mitä manas on, ellei ole kehittynyt hänessä myöskin atma-buddhi. Hänen pitää päästä tietoiseksi Jumalan Pojasta. Tässä on ero meidän inhimillisen korkeamman minämme eli manaksen ja Kristuksen välillä. Sillä usein kysytään noin: ”mikä on ero Kristuksen ja meidän korkeamman minämme välillä? Eikö se korkeampi minä ole Kristus?” Se ei ole Kristus, ennenkuin me otamme Kristuksen siihen vastaan. Korkeampi minämme voi kehittyä manaksena, mutta ei kehity lopulliseen päämääräänsä, ennen kuin ottaa siihen Kristuksen vastaan kokonaan. Korkeampi minä on ikäänkuin Kristuksen yksi ilmennyspuoli, meidän Jumalan Poikamme yksi ilmennyspuoli. Mutta se ei ole läheskään täydellinen, ennen kuin siihen tulee atma-buddhi eli monadin toisetkin olemuspuolet. – Ja millä tavalla me voimme sitten ottaa vastaan Kristuksen siihen korkeampaan minäämme, joka nyt on parhaasta päästä vain älyä ja järkeä? – Se ei voisi tapahtua ennen kuin äärettömän kokemuksen jälkeen, ellei tänne maan päälle aikojen aamulla olisi tullut auttajia toisista tähdistä tässä aurinkokunnassamme. Tuli auttajia, jotka

muodostivat niinsanotun Valkoisen Veljeskunnan. Nämä valkoiset viisaat ovat pitkin matkaa, sitten kun ihmiskunta kokemuksineen syntyi maan päälle, siitä saakka, auttaneet ihmiskuntaa. Ja tiedämme, että ennen Jeesus Kristusta tämä auttaminen oli vähän toisenlaista, mitä se nyt on. Se oli ihmisyksilöille vaikeampaa vastaanottaa. Nyt Jeesus Kristuksen jälkeen se on helpompaa. Sillä millä tavalla tuo Kristuksen vastaanottaminen korkeampaan minään tapahtuu? Miten se on mahdollinen? Miten me järjessämme, älyssämme, voimme tulla tietoiseksi Kristuksesta, ottaa vastaan Jumalan Poika? – Sillä tavalla, että jokin ihminen, joka on tietoinen Kristuksesta, jossa siis Kristus on ainakin johonkin määrään elävä, että semmoinen ihminen meitä auttaa. Ja millä tavalla meitä auttaa? – Olemalla sitä, mitä hän on. Ajatelkaamme nyt aikaa ennen Kristusta. Esiintyy suuri opettaja ihmisten keskelle. Hän kertoo jotakin metafysisillisestä maailmasta, ja riippuen siitä, minkälainen on kansakunnan älyllinen taso, hän kuvaa näkymättömiä asioita. Mutta se ei ole pääasia, vaan se on pääasia, että hän teroittaa omissa opetuksissaan jotain moraalia. Ja mitä on moraaliksi kuin sitä, että ihminen itse pyrkii eteenpäin kauneuteen, ylöspäin. Moraali ei ole sitä, että noudatamme joitakin ulkonaisia lakipykäliä. Että tiedämme, että laissa on kirjoitettu, että älä murhaa, sillä silloin sinut tapetaan – niinkuin oli ennen. Taikka niinkuin nyt on: älä murhaa, voit saada siitä kymmenen, kaksitoista vuotta kuolettavaa toimettomuutta. Se ei ole mitään moraalia, että noudatamme pelosta tai jostain muusta itsekkästä syystä jotain lakimääräystä, vaan moraaliksi on sitä, että ihminen sisäisesti tahtoo hyvää, sisäisesti tahtoo olla – niinkuin voimme sanoa – siveellinen olento. Tietysti tämä käsite vaihtuu aikojen mukana, mutta mitä hän korkeimmaksi hyväksi käsittää sillä ajalla, kun hän elää, kun hän pyrkii ylöspäin ja itse on siveellisyyden laki, se on inhimil-

linen moraalii. Nyt kun esiintyy ihmisten kesken semmoinen olento, joka itse oli moraalinen olento, joka omassa persoonallisuudessaan tahtoo hyvää ja totuutta ja oli esimerkkinä toisille, oli voimapatterina toisten kesken, hän kertoo ihmisille taivaallisista asioista ja kuolemanjälkeisistä seikoista, mutta pääasia oli, että hän herätti heidän – joidenkuiden – moraalisen minänsä. Joitakuuta tuli hänen opetuslapsikseen, he heräsivät ja ihmetellen tunsivat sisässään jotain uutta ja ajattelivat, että heidän täytyy tulla tuon opettajansa kaltaiseksi. He pyrkivät häntä lähemmälle, ja me huomaamme, että hän vaati yhä enemmän, asetti yhä korkeampia moraalisia vaatimuksia, ja silloin he itse tulivat moraaliseksi olennoiksi. Ja silloin se merkitsi, että aina sitä mukaa kuin he näkivät itse jotain korkeampaa siveellisyyttä, he siinä omassa manaksessaan, järjessään, näkivät kuin vilaukselta atmaa, henkeä, ja sitten he alkoivat pyrkiä sitä kohti ja toteuttaa sitä jokapäiväisessä elämässään. He näkivät esimerkiksi jotain semmoista, että 'ei ketään saa tappaa, ei mitään elävää olentoa' tai että 'ei ihmisen pidä koskaan valehdella, eikä pettää tai tehdä mitään epärehellistä'. He näkivät yhtäkkiä jotain tuommoista. He näkivät silloin sitä puolta, jota nimitämme atmaksi. Ja kun he alkoivat toteuttaa noita vaatimuksia ja pyrkiä ja kasvattaa itseään, he muodostivat buddhia. Ja korkeampi treenaus, niinkuin tiedämme, oli äärettömän vaikeaa ennen sentähden, että ihminen ei voinut nähdä Taivaallista Ihmistä ja täydellisyysihannetta tässä fyysillisessä maailmassa, vaan hänen täytyi kasvattaa aina itseään, että hän pääsi ulos ruumiistaan. Hän saattoi silloin vasta kohdata Kristusta. Eikä hän voinut sitä Kristusta ottaa alas päivätajuntaansa. Sillä kukaan näistä viisaista, jotka ilmestyivät fyysillisessä ruumiissa ja jotka olivat todella myöskin ihmisiä, jotka olivat siis ihmisinä pyrkineet juuri tässä meidän ihmiskunnassamme, kukaan heistä ei

osannut vielä saada Kristusta ihan tänne alas, sillä mikään ruumis, minkä he saivat perinnöksi vanhemmiltaan, ei ollut niin puhdas, että Kristus olisi voinut läpäistä sitä joka kohdassa. Kaikista korkein, puhtain ja ihmeellisin ihminen meidän ihmiskunnassamme, joka sai Jumalan Pojan eli Kristuksen itseensä mahdollisimman suuressa määrässä, oli Buddha ja hän eli vain vähän aikaa ennen Kristusta. Hän sai aikaan niin paljon, niin paljon . . . mutta hänkään ei ollut syntymästään niin puhdas ihminen, että hänen verensä olisi ollut aivan puhdas. Hän itse sitten puhdisti sitä; ja hän saavutti niin korkean täydellisyyden, kuin siihen aikaan oli mahdollista saavuttaa. Hän oli ensimmäinen ihminen, joka saavutti buddha-asteen – niinkuin sanotaan. Mutta vasta Jeesus Kristus saattoi tuoda tuon Taivaallisen Ihmisen, tuon Jumalan Pojan eli Kristuksen, joka atoomiin, joka soluun omassa ruumiissaan. Hän oli ensimmäinen, esikoinen, ja hänen historiansa olikin erikoinen, niinkuin minä olen joskus koettanut esittää. – Ennen Kristusta ihminen siis saattoi kyllä tulla moraaliseksi olenoksi ja saada Kristusvoimat vaikuttamaan itsessään, ja sillä tavalla, että hän tietoisesti näki jotain ja toteutti sitä elämässään. Mutta vasta Jeesus Kristus näki tässä persoonallisessa päivätajunnassaan Jumalan Pojan täydellisyyden, ja vastaanotti itseensä Jumalan Pojan täydellisyydessään. Hän oli ensimmäinen, ja sen perästä on nyt ihmiskunnan suhde myöskin Jumalan Poikaan, tuohon näkymättömään kosmilliseen-, mystilliseen Kristukseen muuttunut sillä tavalla, että nyt me ihmiset voimme päivätajunnassamme nähdä, ensin vähän epätäydellisesti ja aavistaen, sitten selvemmin ja selvemmin inhimillisen ihanteen, Jumalan Pojan, semmoisena kuin hän on meidän Taivaallisen Isämme tajunnassa. Sen me ihmiset voimme nyt Jeesuksen jälkeen nähdä tässä meidän päivätajunnassamme. Ja sentähden me voimme nyt päivätajunnassamme pyrkiä myöskin kaikinpuoli-

sesti kulkemaan ihannetta kohti aivan uudella tavalla. Me voimme nähdä – ja se on tärkein kohta – mitä rakkaus on, ja voimme kasvattaa itseämme sen mukaan, kehittää itseämme rakastamaan.

Pikakirj. Reino Kuosma

Esitelmä on julkaistu kirjassa *Kristus meissä*, 1951.